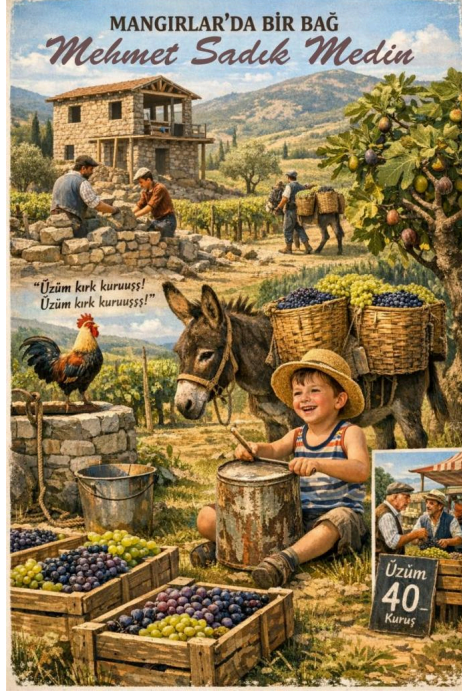

Mangırlar'da Bir Bağ

– Sadık Medin • 05 Mayıs 2026

MANGIRLAR' DA BİR BAĞ

Şehrin doğu yakasında Kız Çeşmesi'nin güneyinde Mangırlar mevkiinde yedi dekar büyüklüğünde bir üzüm bağımız vardı. Dünyaya geldiğim yıl alınmış.

Kendimi ve çevremi bildim bileli yaz tatili başladıktan sonra siyah üzümlere ben düşer düşmez ailecek bağa göçülürdü. Üzüm asmalarının çoğu razakı idi. Beş on asma parmak üzümü, bir adet pembemsi misket üzümü, on-on beş asma siyah üzüm asmamız vardı. Bir de orta yaşlarda hafif eğik durumda kara yaprak türünden bir adet incir ağacı.

Dört beş yaşlarımdaydım. Bir zamanlar yıllarca yapıcılık yapan babam kule tabir edilen zemin ve birinci kattan oluşan yapının temelini ağabeyimle birlikte atma telaşındaydı. Abim karılan harcı ve taşları taşıyor ben ikisinin çalışmasını merakla takip ediyordum. Bir ara abim bağın sınırını belirleyen duvara tırmanarak çalılardan arasına atılmış eski bir yağ ya da gaz yağı tenekesini çıkarıp bana getirdi. Tekrar duvara yönelip bir çalının dalını kesti. Yontup tenekeye bir kaç kez vurup elime tutuşturdu. Danga da dunga, danga da dunga sesleriyle inşaat ortamını epey şenlendirmiş olacağım ki abim çalışmasına keyifle devam etti. Dakikalar sonra babamın dikkati dağılıyordu ya da kafası iyice şişmişti, o yaşta bir anda fırlayıp davulumu (Eski yağ tenekesi) çalılığa basketçiler gibi attı.

Sanırım kule inşaatı üzüm zamanına yetişmişti. O yılın haziran ayı sonunda bağa göçtük. Yerden yüksekte kamp çadırı gibi kullandığımız çardak artık yoktu. Görevini tamamlamıştı. Üst kata ahşap bir merdiveni dayayıp çıkıyorduk. Dört yüz- beş yüz metre mesafelik, meydanlık bir yerdeki kuyudan su

ihtiyacımız karşılanıyordu. İlkokul dördüncü sınıfa geçtikten sonra kuyudan kovayla su çekmek ve bağa taşımak işi kardeşimle bana kalmıştı.

Ailemizin geçim kaynakları ; Mangırlar'da bir bağ, Buğdaydede'nin güneyinde yükselen Süleyman Tepesi'nin alt tarafında dedemden kalma bir zeytinlik ve Derekahve civarında içinde on beş- yirmi adet zeytin ağacı barındıran , içinden su geçen küçük bir harımdı. Büyükçe zeytinlikte, dört adet zerdali, iki adet armut ağacı ve bir adet muşmula fidanı vardı. Annem iyice olgunlaşmış zerdalileri beze haline getirir güneşte kuruturdu. Yaz kış evimizin yağ, pekmez, sirke, kuru üzüm, kuru incir ve yöremizde köftü tabir edilen (pekmez ve nişastadan yapılan) yiyecek ihtiyaçları ailecek sağlanırdı.

Salı günleri, razakı üzümler sabahın erken saatlerinde bağ bıçağı ile önce salkım salkım kesilir, kargıdan , (kamuştan) hayıttan yapılmış , bağ bozan sepetlerine doldurulur daha sonra kelterlere yerleştirilirdi.

Kulenin dibinde eşeğin semerindeki urganı, babam üzüm dolu kelteri annemle ve ablamla semerin bir tarafına yerleştirir urganı sağlam bir biçimde semerin arkasına bağlardı. Bu işlem yapılırken kelterin alt tarafında mutlaka çatal bir değnek bulundurulurdu. Babam eşeğin sağında ise bu defa soluna geçer ve diğer kelteri aynı şekilde semere tuttururdu. O yıllarda salı pazarının en güzel , baklava gibi kızarmış , eşek arılarının üşüştüğü razakı üzümleri ; babamın çabası, budalaması, ilaçlaması ve toprağını çapalamasıyla bizim bağda yetiştirirdi.

Daha ilkokul sıralarında okuduğum kitaplardan öğrendiğim “ Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur” atasözü Bağımızın köklendiği tarla hâline getirildiği 1965 yılından sonraki zamanlarda ara sıra aklıma hep gelir.

İlkokulu bitirdiğim yılda üzümün ve incirin (Yemişin) kilosu bir lira idi. Bir salı pazarı bağdan üzüm yüklü eşeğimiz Karacaçan'la yola çıktık. Babamla birlikte bağın batı yönünde ilerliyoruz. Birkaç tarla geçince Karacaali'den Ödemiş Kavağı'na doğru giden yola çıkacağız. En son kıyısından geçtiğimiz tarlanın horozu ötmeye başladı;

Üürü üü...Üürü-üü...Üürü-üü..

Çocuk aklımla tercüme etmek istiyor ne demek istediğini anlamaya çalışıyorum. Asri Mezarlık'ın güneyindeki yoldan önce İtfaiye meydanına daha sonra Tahtakale meydanına geliyoruz. Babam annemin yardımıyla iki kelteri Şerbetçi Hüseyi'nin karşısındaki dükkanın önündeki kaldırıma indiriyor. Sezonun son salı pazarı. Bağın seçilmiş son üzümleri. Bir iki hafta sonra eve göçülecek. Bu süre zarfında şıralar pekmez toprağıyla kaynatılacak pekmez olacak. Bir kısmı ayrıca tepsiler içinde güneş altında tutularak gün balı elde edilecek.

Pazara getirdiğimiz üzüm salkımları öncekilere göre daha küçük, tek tük arada daha da küçük çilimler de var. Niyetimiz Altmış-yetmiş kuruştan satabilmek.

Pazarda Bademye'den gelme kalın kabuklu razakılar da var. Bu rekabet ortamında bizim üzümün fiyatı akşama doğru kırk kuruşa düşüyor. Aklıma horozun sabahki bağırışı geliyor meğer horoz; “Üzüm kırk kuruşşş. Üzüm kırk kuruşşş...” diye bağırıyormuş. Horozun verdiği fiyat yıllar geçse de.. aklımdan hiç çıkmıyor...

Mehmet Sadık Medin- Esenköy- YALOVA- 23 Ekim 2025